

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2018. április 8.
(vasárnap)

Szepesy László

ENGEDELMESKEDJETEK A FELSŐ HATALMASSÁGOKNAK AZ ÚRÉRT!

Énekek: 138,1.2-4; 72,1; 608

Lekció: Róma 12,21-13,8

„Ne győzöttessél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg. Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak; mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől: és amely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek. Azért, aki ellene támad a hatalmasságnak, az Isten rendelésének támad ellene; akik pedig ellene támadnak, önmagoknak ítéletet szereznek. Mert a fejedelmek nem a jó, hanem a rossz cselekedetnek rettegésére vannak. Akarod-e pedig, hogy ne félj a hatalmasságtól? Cselekedjed a jót, és dicséreted lesz attól. Mert Isten szolgája ő a te javadra. Ha pedig a gonoszt cselekszed, félj: mert nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgája, bosszúálló a haragra annak, aki gonoszt cselekszik. Annak okáért szükség engedelmeskedni, nemcsak a haragért, hanem a lelkiismeretért is. Mert azért fizettek adót is; mivelhogy Istennek szolgálói, kik ugyanabban foglalatoskodnak. Adjátok meg azért mindenkinek, amivel tartoztok: akinek az adóval, az adót; akinek a vámmal, a vámot; akinek a félelemmel, a félelmet; akinek a tisztességgel, a tisztességet. Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki szereti a felebarátját, a törvényt betöltötte.”

Alapige: Róma 12,21-13,1a

„Ne győzöttessél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg. Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak, mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől...”

Imádkozzunk!

Magasztalunk Téged, megváltó Úr Jézus Krisztus, királyok Királyát és uraknak Urát, mert Neked „*adatott minden hatalom mennyen és földön*”, és hogy számunkra is hit által élő valóság lehet az, hogy Te uralkodsz nemcsak személyes életünk, hanem az egész világmindenség fölött.

Köszönjük azt az irgalmat és kegyelmet, amelyet felragyogtattál húsvétkor és azóta is, újból és újból, valahányszor megmentesz valakit, és ahogyan gyermekeidet megtartod, megőrzöd.

Köszönjük Neked az elmúlt hét minden áldását, azt, amikor nehézségekben megtartottál bennünket, amikor fájdalmaink közepette Hozzád fordulhattunk, és Te Igédén keresztül erőt és vigasztalást kínáltál nekünk. Köszönjük a jó ajándékokat, az örömteli időket, és azt, hogy ezeket is Veled élhettük meg.

Magasztalunk azért, hogy testvéri közösségben együtt lehetünk és imádhattunk, magasztalhatunk Téged, mert erre méltó vagy. Köszönjük, hogy Szentlelked az, aki erre indít minket. Szeretnénk kérni, hogy most is vegyél el szívünkben minden akadályt. Látod, Urunk, hogy mennyi minden jár a fejünkben, akár a mai választások, akár életünk gondjai, kérünk, hogy ezeket vedd el tőlünk, hogy igédre tudjunk figyelni, a Te szavadra, amely mindenben irányt mutat nekünk.

És kérünk, bocsásd meg nekünk mindazt a bűnt, amelyet elkövettünk, bocsásd meg hitetlenségünket, szeretetlenségünket, érdektelenségünket, önzésünket.

Köszönjük, hogy ez az istentisztelet arra is van, hogy formálj bennünket, hogy ezekre rámutass, hogy magunkat megalázzuk, bűnbánó szívvel Hozzád forduljunk, és a kegyelmedet kérjük. Köszönjük Neked, hogy irgalmas és szerető vagy, és ezt felragyogtatod számunkra újból és újból minden vasárnap, a feltámadás emléknapiján. Kérünk, hogy áldd meg mai istentiszteletünket is, hogy az hadd szóljon erről, hadd dicsérjen Téged, Te legyél, kérünk, a középpontban.

Kegyelmedben és irgalmadban bízva kérjük mindezeket, add meg kegyelmesen nekünk!

Ámen.

Igehirdetés

A lekiót és alapigét hallva lehet, hogy némelyekben felvetődött az a gondolat, hogy most egy kampánybeszéd fog elhangzani valamelyik politikai párt javára. Hadd nyugtassak meg mindenkit: nem áll szándékomban ezt tenni. Isten igéjét kívánom hirdetni a mai istentiszteleten is a felolvasott ige alapján, arra a kérdésre keresve a választ, hogy hogyan vezet bennünket a királyok Királya és uraknak Ura a hétköznapijaink során, úgy, mint hatalom alá vetett embereket. Erről a témáról pedig elsősorban nem a választások miatt beszélek, hanem azért, mert az Ige is szól róla, másodsorban pedig azért, mert Református bibliaolvasó kalauzunk szerint a következő két hónapban a Királyok 1. és 2. könyvét fogjuk olvasni és tanulmányozni napról napra, és ez a felolvasott igesza-

kasz segít nekünk az egyes történetek jobb megértésében. Nézzük meg tehát, hogy mit is jelent ki a Szentírás nekünk a felső hatalmasságokkal, azaz hatóságokkal való kapcsolatunkról.

Mielőtt bővebben az ige magyarázatára térnék, szeretnék rámutatni arra, hogy ezt az igeszakaszt, a Róma 13,1-7-et sokan helytelenül ki szokták ragadni a levél szövegéből, önálló részként, elkülönítve akarják értelmezni úgy, hogy nem veszik figyelembe az előtte és az utána következő igeverseket. Így azonban könnyen félreértjük az igeszakaszt, és szélsőséges értelmezésekre juthatunk. Én ezt nem szeretném, ezért a szövegkörnyezetet figyelembe véve szeretném ma hirdetni a testvéreknek ennek az igének a magyarázatát, és szeretnék rámutatni arra, hogy összefüggésben van a hatóságoknak való engedelmisségünk azzal, hogy hogyan követjük Krisztust. Elöljáróban erre is szeretném felhívni a figyelmet. A Rómaiakhoz írt levél 12. fejezetében Pál apostol egy etikai útmutatást kezd el tárgyalni, a keresztyén élet szabályairól beszél, és ennek részeként tér rá a 13. fejezetben a hatóságok iránti engedelmisségünkre, azaz a megelőző 11 fejezet alapja mindannak, amit erről beszél, tehát Jézus Krisztus golgotai halála és feltámadása húsvétkor az alapja minden etikai parancsnak, amely ebben a levélben található. Másként fogalmazva: a Krisztus iránti engedelmisségnek kell tükröződnie minden hívő ember tetteiben, így a felsőbb hatalmak felől való gondolkodásában, beszédében és viselkedésében is. Amikor Pál erről beszél, akkor a hitünkről beszél elsősorban.

Ezt az alapot hangsúlyozva térjünk is rá az ige magyarázatára. Röviden meg kell indokolni azt is, hogy Pál miért beszél erről a témáról, az okokra kell kitérnünk. Miért beszél a felső hatalmasságok iránti engedelmisségről, amikor a keresztyén életre vonatkozó tanítását adja, írja le? Azért, mert a keresztyének között akkor is voltak – ahogyan napjainkban is vannak – olyan nyughatatlan emberek, akik azt hiszik, hogy Krisztus uralmának, országának elismerésével semmilyen más földi hatalmat vagy tekintélyt nem kell tisztelniük. Az indokuk általában kettős: az egyik az, hogy azért, mert ezek a hatalmak istentelenek, a második pedig az, hogy azért nem kell tisztelni őket, mert elhomályosítják Jézus Krisztus uralmát és hatalmát.

Valamelyik nap sajnos feltévedtem az interneten a Facebookra, ahol kampányidőszak lévén, egyre durvább, rosszindulatú, vádaskodó, rágalmazó írások, hozzászólások és – bocsánat a kifejezésért – okoskodások jelentek meg. Belefutottam egy hívő (nem a gyülekezetünkbe járó) testvérünk írásába, aki kritizálva mind a jobb, mind a bal oldalt, azzal zárta kommentjét, hogy én Jézus Krisztusra szavazok. Testvérek, én megértem az Isten iránti elköteleződését ennek a testvérünknek, és ezért hálát adok, de az, amit üzen ezzel a kommentjével, hogy ne menj el szavazni, és nem emberekben kell bízni, mert ha szavazni mersz, akkor máris emberben bízol, és nem Istenben, ezt én nem tartom az Ige alapján helyesnek. Mintha egy országgyűlési választás során az ember Istent választana magának, nem pedig képviselőket. Választani azonban a Szentírás szerint nem istenellenes dolog, sőt, pont, hogy azzal a jogunkkal való élést jelenti, amit Istentől kaptunk, hogy keresztyén értékrendünket képviselve bele

tudjunk szólni a közügyekbe. Pál apostol is ezért mer erről a kényes témáról beszélni, és ezért is szólítja fel a hívőket ennél sokkalta komolyabb dologra – nem a szavazásra, hanem – hogy engedelmeskedjenek a felsőbb hatalmasságoknak.

Pál korában is voltak ilyen emberek, zsidók és pogányok, akik nem fogadták el azok törvényes uralmát, akik üldözték őket. Részben megérthetjük a helyzetüket. Keresztyén mivoltuk miatt hátrátételt szenvedtek a zsidó hatóságok által vagy más városállamokban – amelyekre az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben találunk több példát –, hátrátételt kellett szenvednie a keresztyéneknek, üldözték őket, börtönbe vetették őket, és más hasonló dolgokat tettek velük. És némelyeknek nehéz volt emiatt a világi hatóságokat elismerni és engedelmeskedni nekik, és pont ezért minden közélettel kapcsolatos dolgot elvetettek. Részben emiatt kellett Pálnak beszélnie erről a témáról, másrészt pedig azért, mert a római gyülekezetnek írt. Márpedig a római gyülekezet tagjai közel álltak a felsőbb hatalmasságokhoz, az átlagosnál jobban beleláttak a császári udvar dolgaiba, korrupcióba, összeesküvésbe, sikkasztásba és sok más egyébbe, lévén, hogy a császár székhelye Róma volt. Tehát a gyülekezet tagjai jobban beleláttak, és Pál ezért is indokoltan tartja, hogy beszéljen erről a témáról. De úgy beszél erről a kérdésről, hogy mondandója nemcsak az akkori helyzetre vonatkozik, nemcsak a császári államformára, hanem olyan örök érvényű útmutatásokat és alapelveket fektet le, amelyek minden kor minden hívőjének útmutatást adnak, amelyek minden államformára nézve igazak.

Az első igeveremben egy általános parancsot ad nekünk Isten, amelyben összefoglalja mondanivalója lényegét, és csak ezt követően magyarázza meg és fejti ki azt bővebben. Pál apostol pedagógiai módszeréhez hozzátartozott ez, leveleiben többször él ezzel: előbb ad egy tömör összefoglalást, amit aztán kifejt. Ezt csak azért mondom, mert ezeket a tömör összefoglalásokat könnyen félreértjük, és beléjük magyarázunk sok mindent. Ez a parancs, amit nekünk a mai igeszakaszban ad, így hangzik: *„minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak”*. Hát, ezt aztán tényleg nagyon félre lehet magyarázni. Mindenben, mindenkor, mindenhol – és máris jönnek a problémák ebből. De kiket ért felső hatalmasság alatt? Nemcsak azokat az embereket, akiknek a birtokában van a legfőbb hatalom, azaz nemcsak a királyokra, császárokra, kancellárokra, államfőkre, miniszterelnökökre vagy más egyebekre gondol, hanem azokra is, akik a hatalom szempontjából kiemelkednek a többi ember közül, akiket ma így neveznénk, hogy hatósági személyek, akik hatalommal bírnak a másik ember fölött bizonyos ügyekben. A minden lélek kifejezés – mert a parancs így szól: *„minden lélek engedelmeskedjék”* – pedig egyértelművé teszi azt, hogy nincs kivétel, nincs olyan ember, aki törvényen kívüli, vagy törvény fölött álló lehetne Isten előtt, azaz akinek ne kellene alávetnie magát a hatalmasságoknak.

Ezt azért kellett Pálnak hangsúlyoznia, mert sokan szeretik keresni azt, hogy hogyan is szerezhethnék meg a mentességet bizonyos törvényeknek való engedelmesség alól. Jól ismert eljárás ma is – nemcsak cégek, hanem néha magánemberek részéről is –, hogy keressük a jogi kiskapukat, és valahogyan próbáljuk elérni, hogy egy adott törvénynek ne kelljen engedelmeskednünk. Arról pedig

ne is beszéljünk, hogy mennyire elterjedt népünk körében az, hogy nehéz magunkat megaláznunk mások tekintélye előtt. Köztudott, hogy mi, magyarok mennyire értünk a politikához. Majdnem minden ember jobban tudja, hogy mit csinál rosszul az éppen hatalmon lévő kormány, és hogy mit kellene másként és jobban tennie. Kicsit olyanok vagyunk, mint Dávid király gyermekei, akik szívükben lázonganak, forronganak, kritizálják a hatalmon levőket, és azt hangoztatják a nyilvánosság előtt: ha én lennék a király, igazságot szolgáltatnék az országban. Ők a szívükben lévő lázongásukkal odáig jutottak el, hogy édesapjuk ellen fordulva polgárháborút robbantottak ki, amelyben többen meghaltak. Mi nem jutunk el – Isten kegyelméből – idáig, de ez a lelakiség, ez a gőg, ez a beképzeltség sajnos ott van a szívünkben, és kísért bennünket.

Ezzel szemben Isten az alázatra, az alárendeltség engedelmisség útján való elismerésére szólít fel minket, hívőket: ismerd el, hogy hatalom alá vetett ember vagy, és ez ellen ne lázongj. Dániel történetén érdemes elgondolkoznunk. Isten prófétája, egy hatalmas, pogány birodalom 3 királyát szolgálja, és mint politikus és nagy hatalommal rendelkező ember, a királyok iránt tisztelettel viseltetett, és mégis megmaradt Isten prófétájának. De maga Dávid király is példaképünk lehet, aki annak ellenére, hogy a felkent király, Saul az ő életére tört több ízben, mégsem lázadt fel ellene, nem akarta megdönteni uralmát, sem elvenni tőle a trónt, nem ölte meg őt, pedig több ízben lehetősége volt erre. Ehelyett mi volt Dávid szívében? Az, hogy Isten felkentjének gondolta Sault, olyanak tartotta őt, akinek Isten adta a királyi hatalmat, és ezért alázattal viseltetett felé. Dávid menekült az igazságtalan és jogtalan halálos ítélet elől, de mégis mindvégig tisztelte azt a tekintélyt, hatalmasságot Saulban, amelyet Isten adott neki.

Ez az, amiről Pál is beszél a folytatásban, amikor rátér arra, hogy miért is kell tisztelnünk minden hatalmasságot. Az indok a következő – ezt mondja az Igében –: *„mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől”*. Itt meg kell állnunk, és el kell gondolkoznunk, hogy mit is jelent ez. Első olvasat után gyakran az jut eszünkbe, hogy ez egy konkrét emberre vagy konkrét kormányra vonatkozik, és nem értjük az ígét, hogy hogyan lehet, hogy Isten elrendelte, hogy XY hatalmat kapjon, és nekünk tisztelnünk kell őt. Ebben az esetben, amikor így gondoljuk, hogy a személyből vezetjük le a tiszteletet, tévedésbe esünk, mert a Szentírás nem a személyből, az emberből vezeti le a tiszteletet. Mert mi úgy gondolkozunk, hogyha az illető méltó rá (márpedig mindig találunk valami okot, hogy ne legyen), akkor tiszteljük őt, ha pedig nem, akkor nem. Pedig az apostol itt általánosságban beszél a hatalommal való felruházásról és annak tiszteletben tartásáról. Mire gondolok? Arra, hogy a bűn, amikor a világba jött és elterjedt, ezt követően a gonoszság megsokasodott a földön, egyre több bűntényt követtek el az emberek. Ez viszont nem jelentette azt, hogy továbbra is ne Isten lett volna az Úr, és ne Ő kormányozta volna a világmindenséget. Különféle eszközöket rendelt, hogy azok által irányítsa a világ menetét, a világ eseményeinek folyását, és ezek egyike az, hogy bizonyos embereknek korlátozott hatalmat adott más emberek felett. Ezzel a hatalommal már a Noé utáni

időkben is találkozunk, amikor Isten az 1Mózes 9,6 szerint elrendelte, hogy azt, aki embert ölt, halálbüntetéssel kell megbüntetni. Ismerjük jól az igeverset: „*Aki embervért ont, annak vére ember által ontassék ki*”. Ez az első alkalom, amikor az egyik ember hatalmat kap Istentől a másik fölött, mégpedig úgy, hogy törvényesen megölhette őt úgy, hogy tette nem minősült gyilkosságnak, azaz Isten nem kérte őt számon ezért a tetteért bűnként, mert Istentől kapott felhatalmazást, hatalmat tettére. De máshol is találkozunk ezzel a felruházott hatalommal, hogy Isten egyes embernek hatalmat ad a másik fölött. Gondoljunk csak családjainkra, ahol a Szentírás a férfiakat teszi meg családfőnek, vagy a szülők és gyermek kapcsolatára, ahol a szülőkre vannak bízva a gyermekek. És gondoljunk bele abba is, hogy Isten volt az, aki azzal a képességgel ruházott fel minket, embereket, hogy a közös, békés együttélés érdekében különféle közösségeket, törzseket, klánokat, uradalmakat, városállamokat, országokat, királyságokat szervezzünk. Pál, amikor felszólít minket, hogy engedelmeskedjünk ezeknek a hatalmasságoknak, akkor azt mondja, hogy ezt a jogi rendszert, hogy az egyik hatalmasabb a másiknál, mert jogot kapott Istentől, ezt Isten rendelte el, ezért az jogos és tiszteletben kell tartanunk. „*Mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől.*” Aki ez ellen a rendszer ellen támad és lázad – mondja az Ige –, Isten ellen lázad, aki elrendelte ezt.

És ebből következik Pál következő állítása, hogy amely hatalmasságok vannak – napjainkban is –, az Istentől rendeltettek, azaz maga a fennálló állam a rendszerével együtt Istentől való. Ez nem azt jelenti, hogy az adott uralkodó vagy kormány ne élhetne vissza a neki adott hatalommal, vagy ne lenne gonosz. De ezért nem a fennálló rendszer a hibás, hanem az ember, aki visszaél a neki adott hatalommal. Azaz: az államiság, a jogrendszer, a hatalmasságok rendszere jó, még ha az ember azt zsarnokságra vagy más gonoszságra használja is. És itt szokták feltenni kérdésként azt, hogy mi van az engedelmességgel akkor, ha netán gonosz az, akinél a hatalom van (mint azt a Királyok könyveiben több helyen is majd látni és olvasni fogjuk)? Ekkor is engedelmeskedni kell?

Erre a kérdésre nem tudok röviden válaszolni, külön igehirdetéseket lehetne róla tartani, ezért most csak a lényeges részeket említeném meg. Először is alapként kell tekintenünk arra, hogy a tisztelet megadása nem a személynek, hanem a tisztségnek szól, mivel az eredetét sem az embertől veszi, hanem Istentől. Urunk rendelte a tekintélyes pozíciókat, tehát magát a tisztséget tisztelni kell akkor is, amikor azt arra méltatlan ember tölti be. Az engedelmességben pedig úgy kell eljárunk, hogy az Isten ígéje tükrében elfogadható törvényekben meg kell maradnunk, azaz a jót cselekednünk kell, de az Isten törvényével ellentétes törvényeket figyelmen kívül kell hagyni (mint például a II. világháború idején egy nép származása miatti kiirtására irányuló és azt igazoló törvényeket). Viszont ebben az esetben számolni kell azzal, hogy ha engedetlenkedünk, akkor vállalunk kell az ezzel járó következményeket. Ahogyan Dániel és társai is vállalták, hogy ellent mondtak a királyi parancsnak, és nem borultak le a bálványszobor előtt, és imádságban fordultak Istenhez. Mind Dániel, mind barátai vállalták a következményeket.

Alapvetően a 12. fejezet utolsó versét is hadd hozzam ide, amely így hangzik: „*ne győztesse meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg*”. Lehetnek istentelen rendelések és törvények; Isten arra szólít fel: te cselekedd a jót továbbra is. A kommunista időkből az idősebb testvérek sok példát tudnának erre hozni, hogy mit is jelent egy istentagadó rendszerben jót cselekedve harcolni. Nem lázongva, nem hőzöngve, nem erőszakkal, hanem jót cselekedve. De az alapvető dolog, amire Isten felszólít minket, inkább az legyen, amire igénk is felhívja a figyelmünket, hogy engedelmeskedjünk a hatalmasságoknak jót cselekedve. Azt pedig, hogy mi a jó, ne mi írjuk elő, hanem Isten igéje mondja meg számunkra, mert Ő tudja, hogy mi az igazán jó!

Ezt követően tér rá az apostol arra a kérdésre, hogy mi is a feladata a hatalommal bíró embereknek. Miért adta nekik Isten a hatalmat? Erre a kérdésre a történelem folyamán sokféle elmélet született, nem fogom őket részletezni. Többnyire összefoglalásként azt lehet mondani róluk, hogy lényegük az, hogy az állam azért van, hogy nekem jobb legyen, és minél jobb körülmények között éljek, és hogy békésen tudjon az ember másokkal együtt élni. Ez napjainkban sajnos eltolódik afelé az önző gondolat felé – mert elég egocentrikus korban élünk –, hogy az állam tegyen meg mindent az én jólétemért. Úgy gondolkozom, úgy beszélek róla, ahogyan az nekem éppen jó. De az Ige válaszát a 3. versben találjuk, ami szerint Isten az államnak 2 fő feladatot adott. Egyrészt Isten a hatalmasságok által akarja megakadályozni, hogy a gonoszok bármit megtehessenek, azaz gátat akar szabni a gonoszság terjedésének, másrészt pedig, pozitíve a hatalmasságok által akarja megdicsérni és jutalmazni a jót cselekvőket, megvédeni őket békét teremtve és azt fenntartva az országban. Ez megint csak egy nagyon tömör válasza az Igének, órákig lehetne ezt részletezni, hogy mi mindent jelent, mert benne rejlik az is, hogy a hatalomnak biztosítania kell azt, hogy a keresztyén egyház nyugodt körülmények között tudja végezni szolgálatait, az evangélium hirdetését is. De az is a feladat része, ahogyan azt hírneves református teológusunk, dr. Sebestyén Jenő szépen megfogalmazza, hogy az állam feladata, „hogy a nép szervezett közösségi életét minden vonatkozásban lehetővé tegye;” tehát hogy szervezhesse a nép a maga életét, „azaz negatív a bűn rombolását minden formában megakadályozza, és pozitív a népben rejlő erkölcsi, szellemi, gazdasági és politikai erők kifejlődését és érvényesülését elősegítse”. Tehát a meglévő hatalomnak a nép javára kell munkálkodnia. Látjuk tehát a lényegét, amit Pál röviden összefoglal, hogy miért is adott Isten hatalmat az embereknek: a bűn terjedésének megakadályozására, s a jót cselekvők bátorítására, és példaadó munkájuk elismerésére.

Itt azonban megállnék röviden, hogy rámutassak arra, hogy az isteni rendben mennyire kiegészíti egymást a magánembernek, az egyes személyeknek, hívőknek adott parancs és az állam hatásköre és feladata. Néhány példát hadd hozzak erre. Először is vegyük példának a Róma 12,19-et: „*magatokért bosszút ne álljatok, szerelmeseim, hanem adjatok helyet ama haragnak, mert meg van írva: enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr*”. Ezt az igeverset sajnos önmagában, kiragadva a szöveggörnyezetéből szoktuk úgy értelmez-

ni, hogy Isten majd a végítélet napján bosszút fog állni gyermekei ellenségein, azokon, akik ártottak az Ő népének. Ez a magyarázat is igaz, de hiányos, mert Isten, ahogyan azt a 13,3-4-ben már olvastuk, azért rendelte a felsőségeket, hogy már ebben a világban is végezzék el ezt a bosszúállást, ahogyan azt a 4. vers vége is fogalmazza, azért kapott némely ember kardot, fegyvert, hatalmat, hogy Isten szolgája legyen, és „*bosszúálló a haragra annak, aki gonoszt cselekszik*”. És itt nem a személyes bosszúról van szó, hanem az Isten bűn miatti bosszújáról. Hívóként, magánszemélyként tehát le kell mondanunk szívünkben a bosszúról, a haragról, Istenre kell tudnunk ezt bízni, de ez nem jelenti azt, hogy ebben a földi életben Ő ne büntetné meg a gonoszt bizonyos mértékben, hanem az állami szervek által igenis megítéli a bűncselekményt elkövetőket. Látjuk tehát, hogyan egészíti ki Isten rendjében a 2 dolog egymást: személyesen ne adjunk helyet a bosszúnak és a haragnak, hanem bízunk Istenre, aki pedig az Általa rendelt hatalmasságok révén megfékezi a gonoszt bizonyos mértékben. Természetesen nem minden esetben, van olyan gonosztett, amit Isten majd csak az örökkévalóságban fog megbüntetni, de értjük az isteni rend lényegét.

Ugyancsak ez a helyzet a gonosszal szembeni küzdelemünkkel is. A Róma 12,21-ben ezt olvassuk: „*ne győztettsél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg*”. Tehát személy szerint az a felelősségem hívóként, hogy küzdjek a gonosznak rám gyakorolt hatása ellen, hogy én ne váljak még inkább azzá, sőt, ehelyett a jót akarva és cselekedve küzdjek ellene. A fegyver, amit Isten személyesen a hívóknak ad a gonosz elleni küzdelemben: a jó cselekvése. Ez személyes felelősségünk és feladatunk. Nagyon sokakban felvetődik a kérdés azonban, hogy hát én hiába teszek jót továbbra is azokkal, akik állandóan bántanak, nem változik semmi, minthogyha ez, hogy én jót cselekszem, hatástalan és jelentéktelen lenne. De Isten ebben sem hagy egyedül minket, mert Isten az államnak is azt a feladatot adta, hogy a gonosz ellen ne csak büntetéssel és a hatalom erejével küzdjön, hanem úgy is, hogy a jót cselekvőket megdicsérje, mások elé példaként állítsa, a 3. vers végén ugyanis ezt olvassuk: „*cselekedjed a jót, és dicséreted lesz attól*”, mármint a hatalmasságoktól. Tehát a személyeknek adott alapelvet Isten úgy is érvényre juttatja, hogy a hatalommal felruházott emberek feladataul is ugyanazt tűzi ki.

Ugyancsak ez az összefüggés jelenik meg a szeretet cselekvésének kérdésében is. A 13,8-ban ezt olvassuk: „*senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki szereti a felebarátját, a törvényt betöltötte*”. Tudjuk jól, hogy a felebaráti szeretetet a Szentírás sok igehelye megparancsolja nekünk. Mindezt azonban nem az állami törvények ellenében, hanem azokkal megegyező módon tehetjük meg. A 8. versben Pál arról beszél, hogy az isteni törvény, a Tízparancsolat, és különösen is a második kőtábla arra tanít minket, hogy hogyan szeressük felebarátunkat, és hogy aki szereti a másikat, az a törvény szerint cselekszik. A keresztyén államok törvényeiben (de még a nem keresztyénekben is) a Tízparancsolat második felében megfogalmazott törvények és utak többnyire megjelennek. A világ számtalan országában a lopás, a házasságtörés, a hamis tanúzás, a gyilkosság ugyanúgy törvény-

szegésnek és bűncselekménynek minősül. Így volt ez a Római Birodalomban is. Amikor tehát Isten a hívőnek elrendeli a szeretetet, akkor ezt a hatalommal felruházott emberek, állami szervek révén is segíteni akarja, mert ők is, ha nem is teljes mélységükben, de részben ugyanazt képviselik, mint mi, a Tízparancsolat lényegét.

Látjuk tehát, hogy Isten mint kormányozza egyen-egyenként gyermekeit, minket, hívőket, és mint kormányozza a népeket (hívót és hitetlent egyaránt) különféle hatalmasságok által, és ez a két munkája mennyire összhangban van egymással. Természetesen az egyénnek adott parancsolatai mélyebbek, többek, mint az államnak adottak, és személyes életünknek van olyan része is, amibe az állam nem szólhat bele. Mégis Isten a hívőket arra szólítja fel, hogy engedelmeskedjenek a felsőbb hatalmasságoknak, mert azok is Ótőle vannak, ugyanúgy a gonosz elleni küzdelem a feladatuk, csak más eszközökkel, mint nekünk, és részben azt a szeretetet képviselik, amelyre mi is törekszünk.

Ezt összefoglalóan azt mondja az Ige, hogy az állam – bár egyes emberek miatt működhet rosszul, ellenséges lehet akár a keresztyénséggel szemben is, ahogy azt napjainkban a Közel-Keleten látjuk –, mégis alapvetően, ha rendeltetése szerint működik, Isten szolgája, és ezért tisztelni kell. Az adókat is ezért fizetjük – mondja Pál a folytatásban. Ugyanis ahhoz, hogy a hatalom véghez tudja vinni a feladatát, anyagi háttér és biztosíték is kell, ezért fizetjük az adókat az Ige szerint. Pál apostol itt egy érdekes kifejezést használ a hatalmasságokra, azt a szót, hogy szolga. Ez hívő körökben, a gyülekezetünkben úgymond leterhelt fogalom: általában a hívők Istenért, a felebarátainkért és testvéreinkért végzett munkáját, tevékenységét értjük ez alatt. Itt azonban ennek a szónak egy tágabb értelme és jelentősége van, mert Isten azt mondja a 4. versben: „*mert Isten szolgája ő*” – mármint a világi hatalom, még ha hitetlen is – „*a te javadra*”, és ezt megismétli még egyszer a vers második felében, hogy „*Isten szolgája*” ő. Mit jelent ez a szolga kifejezés? Miért mondja ezt Pál? Egyrészt olyan szempontból érdemes ezen elgondolkodnunk, hogy a hatalommal bíró emberek is – bár néha ezt ők maguk sem érzik, vagy mi sem gondoljuk róluk, de – hatalmasság alá vannak vetve, Isten szolgái ők, Isten fölöttük áll, és Isten törvényei rájuk is vonatkoznak. Ezért, mint szolgák egykor majd elszámolással tartoznak tetteikért, minden tettükért, gondoljunk akár a kampány időszakára is. Másrészt viszont az, hogy Pál a szolga kifejezést használja, ne tévesszen meg minket, mert ez nem azt jelenti, hogy mi minden következmény nélkül lenézhetjük és megvethetjük a hatalmon levőket, mert csak szolgák. Sőt, mivel Isten a saját szolgájának ismeri el még a hitetlen embert is, aki hatalmon van, és az Ő törvényei szerint cselekszik, és azokat a törvényeket igyekszik betartatni, mivel az Ő szolgája, ezért nekünk még inkább engedelmeskednünk kellene neki.

Még folytathatnánk az ige bővebb magyarázatát, de ma nem jutnánk végére, ezért összefoglalnám az elhangzottakat. Isten a hívők állammal és hatalommal bírókkal való kapcsolatain keresztül meg akarja mutatni az evangéliumot. Nekünk, hívőknek személyesen az alázatosságot, az engedelmességet, a jó cselekvését, a gonosszal szembeni ellenállást, a hosszútűrést parancsolja meg

azért, hogy mindezekben a tetteinkben az a krisztusi szelídség, alázat és engedelmesség jelenjen meg, amelyet Urunk megmutatott földi élete alatt. Krisztus halála és feltámadása révén meghalhatunk a bűnnek és élhetünk Istennek. Ő az, aki ezt a világrendet alapította, és azt akarja, hogy mi a viselkedésünkkel is hirdessük, hogy kicsoda Ő. Péter apostol levelében is, Pál apostol több levelében is előkerül ez a téma, és mindig akkor, amikor a pogányok között való életről beszélnek az apostolok. Azért ekkor beszélnek a világi felsőbbbséggel való kapcsolatunkról, mert az hirdeti, hogy mit hiszünk, képviselünk. Mert milyen üzenetet hordoz az egy nem-hívó számára, hogy hívóként állandóan mindig csak vádaskodunk, kritizálunk, pocskondiázunk másokat? Mit gondolnak ők, hogy mi hogyan tiszteljük a felsőbbbséget, akik magunkat elvileg istenhívőnek mondjuk, azaz Istennek alávetett embereknek, akik elismerik Isten uralmát? Ha nem vagyunk képesek a fölénk helyezett embereknek engedelmeskedni, akkor mennyiben gondolják azt, hogy – ha ezt jelenti a keresztyénség – érdemes Istent követni? Ezért Pál és Péter felszólít arra, hogy még ebben a viselkedésünkben, kapcsolatunkban is tükrözzük vissza Krisztust, jelenjen meg az Ő szelídsége, alázata és engedelmissége bennünk.

A Királyok könyveinek olvasásakor ez legyen előttünk, amikor az egyes királyokat megítéljük. A Királyok könyve azért hozza fel többször példaként Dávid királyt, hozzá mérve a többi királyt, hogy nem volt olyan, mint Dávid, mert Dávid életében Isten megmutatta ezt az alázatot, ezt a szelídséget, ezt az engedelmisséget és istenfélelmet, azt, hogy az Úrra támaszkodott, és Benne bízott. És ezt állítja elénk is mérceként a Szentírás.

De vegyük észre azt is, hogy Isten a szívünket akarja formálni még akkor is, amikor a felsőbb hatalmasságokkal való kapcsolatunkról beszél. Nem bizonyos jó cselekedetekre, képmutatásra akar rávenni, hanem hogy szívünkben legyünk alázatosak, olyanok, akik tudnak másokat tisztelni, olyanokat, akiknek Isten adta hatalmukat. Azaz Ő nem lázongóvá, okoskodóvá, mindent jobban tudóvá akar minket tenni, hanem olyanná, mint Jézus Krisztus: hitünket megelővé, hatalom alá vetett emberként ezt el tudjuk ismerni, és olyanokként, akik szeretetből, az Úr iránti félelemből engedelmeskednek, nem pedig a hatalomtól való félelem miatt. Nem a büntetésnek kell motiválnia minket, hanem az Isten iránti szeretetnek és tiszteletnek.

Isten adjon nekünk őszinte önvizsgálatot, Szentlelke segítsen így magunkra vonatkoztatni ennek az igeszakasznak a tanítását, hogy bennünk ez az alázat, engedelmisség, szeretet, jóra való törekvés mennyire van meg? És ha ezt az önvizsgálatot megadja nekünk a Szentlélek, forduljunk kegyelmes Urunkhoz, hogy segítsen nekünk ilyen emberekké válnunk Szentlelke munkája révén. Ő segítsen minket nem csak a mai napon, hanem életünk minden napján, hogy hívóként, kettős állampolgárként (mennyei állampolgárként és magyar állampolgárként is) az életünk Őt tükrözze, és Őt dicsőítse.

Imádkozzunk!

Urunk, Istenünk, gyakran nem gondolunk bele abba a kiváltságba, hogy Te-eléd, a világmindenség Ura és Királya elé jöhetünk így, leborulva, könyörögve mi, porszem emberek, akik számtalan bűnt követtünk el Ellened. Nem gondoljuk végig, hogy ez mekkora nagy kiváltság és megtiszteltetés. Köszönjük Neked, hogy bár Te barátunkká lettél, mégis az istenfélelemre, alázatosságra és engedelmességre tanítasz bennünket.

Bocsásd meg nekünk bűnös óemberünk lázongását, forrongását azok ellen a tekintélyek és hatalmasságok ellen, akiket Te rendeltél. Könyörgünk, hogy Te változtasd meg szívünket, Te formáld gondolatainkat, indulatainkat, hogy egyre inkább egyszülött Fiadhoz, Jézus Krisztushoz hasonlítsunk, aki alázatos és szelíd maradt akkor is, amikor egy világi bíróság halálra ítélte.

Urunk, kérünk Téged, hogy így is hadd mutathassuk meg a világ számára, hogy mit tettél értünk a golgotai keresztfán, és mit jelent az, hogy meghaltunk a bűnnek, és élhetünk Teneked.

Könyörgünk, hogy így vezesd a mai napon is magyar népünket, valósuljon meg a Te akaratom és döntésed. De nemcsak a mai napért könyörgünk, hanem az egész előttünk álló időszakért. Kérünk, Istenünk, hogy szólítsd meg népünket, adj ébredést közöttünk, Hozzád hadd térjünk.

Imádkozunk azért, hogy egymás támaszai hadd lehessünk ebben, hadd segítsük egymást. Könyörgünk szenvedő testvéreinkért, add, hogy a testvéri közösség hadd lehessen megtartó és segítő erő számukra, és kegyelmed, irgalmad nagysága szerint adj szabadítást nekik, mert Te vagy a Szabadító. Te képes vagy erőt adni elhordozni a terhet, ha azt nem akarod elvenni tőlük, kérünk ezt cselekedd meg.

Könyörgünk a gyászoló családokért, akik az elmúlt héten búcsúztak szeretteiktől, hogy Te adj nekik vigasztalást. Te, az életnek Ura, legyél az egyedüli reménységük, és Te adj az ő szívüknek békességet.

Könyörgünk gyülekezetünk minden tagjáért, fiatalokért, idősekért egyaránt. Köszönjük a testvéri közösséget, hogy hétről hétre közösen imádkozhatunk, magasztalhatunk Téged.

Így külön is hadd gondoljunk előre, és imádkozzunk a gyermekek heteiért Neszmélyen is, és itt a napközis hétért is. Köszönjük az alkalmat, a lehetőséget, a módot rá, hogy ezeket megszervezhetjük. Kérjük, hogy Szentlelked munkálkodjék ezeken.

Könyörgünk azért, hogy családjaink körében is Te munkálkodjál, Te teremts békét ott, ahol békétlenség van, Te adj tiszteletet ott, ahol tiszteletlenség, bizalmatlanság jelenik meg.

Kérünk, Megváltónk, hogy maradj velünk kegyelmeddel, ahogy megígérted, „minden napon a világ végezetéig”, vagy addig a napig, amíg személyesen Te-eléd nem járulhatunk. Köszönjük, hogy ez a jelenléted számunkra bátorságot és biztonságot jelenthet.

Legyen áldott a Te háromszor szent neved ezekért is!

Ámen.

608 Áldó hatalmak oltalmába rejtve

✂ Bonhoeffer, Dietrich (1906-1945)

🎵 Vizi István (1961-)

✂ Dóka Zoltán (1929-2000)

Ál - dó ha - tal - mak ol - tal - má - ba rejt - ve

Csak vár - juk bé - kén mind - azt, a - mi jő,

Mert Is - ten ő - riz hí - ven reg - gel, es - te,

Ő hű lesz, bár - mit hoz - zon a jö - vő.

2. Ha gyötri, bántja szívünket a régi,
És múlt napoknak terhe ránk szakad,
Megrettent lelkünk vigaszodat kéri,
Mit nekünk szerzett, Atyánk, szent Fiad.
3. S ha szenvedések kelyhét adod inni,
Mely színig töltött, keserű s nehéz,
Te segíts békén, hálával elvenni,
Hisz áldva nyújtja hű atyai kéz!
4. És ha az úton örömet adsz nekünk,
Ha szép napod ragyogva ránk nevet,
Biztasson, intsen sok nehéz emlékünkhöz,
Hogy életünket szenteljük neked.
5. A csend köröttünk mélyen szerteárad.
Hadd halljuk azt a tiszta éneket,
Amely betölti rejtett, szép világot,
Hol téged dicsér minden gyermeked!